Lietas Nr. C29757114
Lietas arhīva Nr. C-3663-15/20

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2015.gada 16.aprīlī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
tiesnese I.Lūciņa-Linka
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. B/ maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 5.decembrī /pers. B/ cēlis Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā maza apmēra prasību pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājs ir atbildētāja /pers. C/ dēls. /datums/ prasītājs kļuvis pilngadīgs, bet turpina mācības SIA /Nosaukums A/ Profesionālās vidusskolas dienas nodaļā, kurā mācību maksa noteikta EUR 100 mēnesī.

Prasītājs dzīvo vienā dzīvesvietā ar savu māti, kas rūpējas par viņu un sniedz finansiālu palīdzību. Atbildētājs par dēlu neinteresējas un nesniedz materiālu, finansiālu un morālu palīdzību.

Prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus savam uzturam EUR 100 mēnesī līdz laikam, kamēr prasītājs varēs pats sevi apgādāt. Prasība pamatota ar Civillikuma 177. un 179.pantu. Prasītājs lūdzis izskatīt lietu, nerīkojot tiesas sēdi.

2015.gada 4.martā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemti /pers. C/ paskaidrojumi ar celto prasību, kuros norādīts, ka atbildētājs prasību neatzīst. Norādīts, ka atbildētājs uzskata par nepamatotu prasītāja lūgumu noteikt uzturlīdzekļus līdz laikam, kamēr prasītājs pats spēs sevi apgādāt, kas ir pretrunā lietas faktiskajiem apstākļiem un atbildētāja materiālajām iespējām. Atbildētāja ieskatā uzturlīdzekļi piedzenami līdz mācību gada beigām - 2015.gada 30.jūnijam, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecumam.

Atbildētājs norādījis, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Prasītājs un atbildētājs par lietas izskatīšanas rakstveida procesā laiku un sprieduma pieejamības datumu informēts Civilprocesa likuma 250.panta noteiktajā kārtībā, nosūtot paziņojumu uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu.

Līdz ar to secināms, ka lietas dalībniekiem par lietas izskatīšanas laiku un vietu, kā arī par sprieduma pieejamības datumu, ir paziņots likumā noteiktajā kārtībā.

Atbildētājs paskaidrojumus par celto prasību tiesā nav iesniedzis. Atbilstoši Civilprocesa likuma $250.^{2\,1}$ panta otrajai daļai paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasībā izklāstītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un ir apmierināma.

No lietas materiāliem izriet, ka /datums/dzimušā /pers. B/ vecāki ir /pers. C/un /pers. E/, ko apliecina dzimšanas apliecības /apliecības numurs/ (lietas 10.lapa).

Civillikuma 179.panta pirmā daļa (likuma redakcijā no 2013.gada 1.janvāra) noteic, ka *vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.*

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta otro daļu, *pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.*

Līdz ar to secināms, ka lietā nepastāv strīds par atbildētāja pienākumu dot uzturu prasītājam (atbildētāja dēlam) līdz laikam, kad viņš pats varēs sevi apgādāt.

Tiesa atzīst, ka bērna pilngadības sasniegšana atbilstoši Civillikuma 179.pantam nav pamats vecāku atbrīvošanai no bērna uzturēšanas pienākuma, kas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības sasniegšanas iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās.

Minimālo uzturlīdzekļu apmēru pilngadīgam bērnam likumdevējs nav noteicis. Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.2.punktu uz lietas izskatīšanas dienu minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 18 gadu vecumam ir EUR 108 mēnesī, kas tiek piedzīts bērna uzturam neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa. Minētais kā uzturlīdzekļu mēneša minimālā summa nav tieši saistoša tiesai, izspriežot lietu par uzturlīdzekļu piedziņu pilngadīga bērna uzturam, bet kalpo kā atskaites punkts par to minimālo uzturlīdzekļu apmēru mēnesī, kas ir piespriežams bērnam līdz 18 gadu vecumam neatkarīgi no vecāku mantiskā stāvokļa.

Tāpēc tiesa vadās konkrētajā lietā, jautājumā par piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, no analoģijas ar MK noteikumos Nr.37 noteikto. Tiesa nekonstatē, ka pilngadīga skolēna vajadzības būtu mazākas nekā, piemēram, septiņpadsmit gadu veca vidusskolēna vajadzības, bet uz kuru attiecas iepriekš norādītie noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākumu likums ir saistījis vienīgi ar vecāku mantas stāvokli un laiku, kad bērns sevi spēj apgādāt. Šāds tiesas secinājums arī tiek balstīts uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 13.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-99.

Kā izriet no prasības pieteikumā secināms, ka prasītāju iespēju robežās uztur māte, viņš turpina mācības SIA /Nosaukums A/ profesionālajā vidusskolā dienas nodaļā, IV kursā, kopējais mācību ilgums 4 gadi, pēc noslēgtā līguma mācības ilgst līdz 2015.gada 30.jūnijam (lietas 11.lapa).

Tiesai, nosakot uzturlīdzekļu apmēru lietā jāvērtē: uzturam nepieciešamā summa, kas vislabāk nodrošinās bērna intereses; pilngadīga bērna paša

ienākumi, lai noskaidrotu bērna iespēju pašam sevi apgādāt, vecāku mantas stāvoklis, gadījumā, kad bērna paša ienākumi nav pietiekami, un spēja šo iztrūkstošo summu segt (sk. Senāta 2013.gada 22.nivembra spriedumu lietā Nr.SKC1901).

Kā izriet no prasības pieteikumā ietvertā aprēķina, prasītājs norādījis, ka viņam nepieciešami sekojoši izdevumi mēnesī: pārtikas produktiem EUR 150, mācību maskai EUR 100, kancelejas precēm EUR 5, mobilajam tālrunim EUR 15, medikamentiem EUR 10, apģērbam, apaviem EUR 60, higiēnas precēm EUR 5, kultūras, izklaides pasākumiem EUR 10, komunālajiem pakalpojumiem EUR 35, bet kopā EUR 390.

Prasības pieteikumam pievienoti sekojoši dokumenti, kas liecina par prasītāja materiālo stāvokli: 28.10.2014. Valsts ieņēmumu dienesta izziņa, 29.10.2014. izziņa, kas apliecina, ka Kredītu reģistrā nav ziņu par prasītāju, 12.11.2014. VSAA izziņa, par apdrošinātās personas iemaksām no 2014.gada janvāra, Tiesu administrācijas 14.11.2014. izziņa par to, ka uz prasītāja vārda nav reģistrēti nekustamie īpašumi, CSDD 28.10.2014. izziņa par o, ka /pers. B/ īpašumā transportlīdzekļi nav reģistrēti (lietas 12.-16.lapa).

Lietas materiāliem pievienoti maksājuma dokumenti, kas apliecina prasītāja izdevumus par mācībām SIA /Nosaukums A/ 2014.gada oktobrī EUR 100 apmērā, izdevumus par pārtikas produktu, apģērba, mācību procesa materiālu iegādi (lietas 17.-18.lapa).

Lietas materiāliem pievienoti sekojoši pierādījumi, kas liecina par atbildētāja materiālo stāvokli – CSDD izziņa, no kuras izriet, ka /pers. C/ ir 1997.gada izlaiduma automašīnas VW Polo, ar valsts Nr. /TL numurs/ īpašnieks, VSAA 21.01.2015. izziņa par apdrošinātās personas iemaksām, no kuras izriet, ka no 2014.gada septembrī atbildētāja ienākumi norādīti EUR 102,91, kopš 2014.gada 15.decembra atbildētāja darba devējs norādīta SIA /Nosaukums B/ (lietas 26., 30.lapa).

Valsts ieņēmumu dienesta 01.04.2015. izziņa, kurā norādīts, ka /pers. C/ saņēmis ienākumus AS /nosaukums/ no 2012.gada janvāra līdz 2014.gada maijam, SIA /Nosaukums C/ no 2014.gada jūnija līdz 2014.gada decembrim un SIA /Nosaukums B/ - 2014.gada decembrī EUR 551,31, 2015.gada janvārī – EUR 770,51 un 1015.gada februārī – EUR 989,63. Norādīts, ka no 1994.gada 29.septembra /pers. C/ ir /nosaukums/ īpašnieks (lietas 43.- 45.lapa).

Šādos apstākļos tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus par prasītāja un atbildētāja mantisko stāvokli un ienākumu līmeni, atbildētāja reālo iespēju maksāt prasītājam uzturlīdzekļus, atzīst, ka atbildētāja materiālais stāvoklis ļauj viņam nodrošināt prasītāju ar uzturlīdzekļi prasītāja norādītajā apmērā - EUR 100 apmērā ik mēnesi.

Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturto daļu un Valsts sociālo pabalstu likuma 13.panta pirmās daļas 3.punktu, par darba nespējīgiem ģimenes locekļiem (apgādājamām personām) uzskatāmi arī tie pilngadīgie bērni, kuri mācās vispārējās vai profesionālās izglītības iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 20 gadiem vai studē augstskolā dienas nodaļā (pilna laika klātienē) un nav vecāki par 24 gadiem.

Tiesa uzskata, ka uztura došanas pienākuma laika kritērijs – kad bērns pats spēj sevi apgādāt ir vērtējams konkrētā lietā kopsakarā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 23.panta otro daļu, kurā noteikts bērna pienākums mācīties atbilstoši savai fiziskajai un garīgajai attīstībai.

Tiesa lietā ir nodibinājusi, ka uz prasītāju ir attiecināma likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtās daļas un Civillikuma 179.panta prasības, jo viņš mācās profesionālajā vidusskolā un nav vecāks par 24 gadiem. Līdz ar to uzturlīdzekļi piedzenami līdz brīdim, kamēr prasītājs pats sevi spēs apgādāt, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai.

Tiesas ieskatā nav pamata spriedumā noteikt, ka uzturlīdzekļi piedzenami līdz priekšā stāvošam notikumam, proti, 2015.gada 30.jūnijam, kad prasītājs, iespējams, pabeigs mācības profesionālajā vidusskolā, ņemot vērā, ka prasītājs lietas izskatīšanas brīdī mācības turpina, savukārt nākotnē, iespējams, uzsāks studijas augstskolā dienas nodaļā (pilna laika klātienē). Savukārt atbildētājs, gadījumā, ja bērns līdztekus studijām strādā un gūst ienākumus vai pārtrauc studijas, ir tiesīgs celt tiesā attiecīgu prasību par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu jeb atbrīvošanu no šā pienākuma, kas par pamatotu atzīts judikatūrā, (sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedumu lietā Nr. SKC-1478/2015)

Uzturlīdzekļi, tiesas noteiktajā apmērā atbilstoši judikatūrai, kas izveidojusies attiecībā uz Civillikuma normas par vecāku pienākumu gādāt par bērnu uzturēšanu tulkojumu (Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedums lietā Nr. SKC-556), piedzenami no prasības iesniegšanas dienas tiesā – tātad no 2014.gada 5.decembra, jo ar prasības celšanas brīdi prasītājs, saskaņā ar Civilprocesa likuma 1.pantu uzsācis savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta noteikumiem no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, *tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.*

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkta un 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta prasībām, no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva EUR 180 apmērā.

Papildus tam, no atbildētāja valsts labā saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 983 „Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" EUR 7,85 apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam dodams termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 193., 204[1]., 250.[25], 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

Maza apmēra prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus sākot no 2014.gada 5.decembra EUR 100 (viens simts *euro*, 00 centi) apmērā mēnesī līdz brīdim, kamēr /pers. B/ pats sevi var apgādāt, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecumam.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu EUR 180 (viens simts astoņdesmit *euro*, 00 centi) apmērā, kas iemaksājama pēc sekojošiem rekvizītiem: Saņēmēja iestāde: Valsts kase; reģistrācijas Nr.90000050138; konta Nr.LV55TREL1060190911200; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: valsts nodeva tiesu iestādē lieta Nr. C29757114.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 7,85 (septiņi *euro*, 85 centi) apmērā, kas iemaksājami pēc sekojošiem rekvizītiem: Saņēmēja iestāde: Tiesu administrācija; reģistrācijas Nr.90001672316; konta Nr. LV51TREL2190458019000; BIC kods TRELLV22; iemaksas mērķis: 21499 - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, lieta Nr. C29757114.

Noteikt /pers. C/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu samaksu, maksājumu dokumenti par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu nekavējoties iesniedzami Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, Rīgā, Lomonosova ielā 10, 2.stāvā, 244.kabinetā vai nosūtāmi pa pastu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, 2015.gada 16.aprīļa, Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese I.Lūciņa-Linka